

Yücel Çakmaklı: Melodram geleneğimizde tıp belli bir yer teşkil eder

Röportaj: Ömer Çakkal

Tıp biliminin, hayatlarımızın orta yerindeki önemi su götürmez bir gerçek. Kuruluşundan bugüne, neredeyse yıldır dünya toplumlarını en fazla etkileyen sanat dalı olan sinemanın tıp ile ilişkisini mercek altına almakta fayda var. Dünya sinemasında bu alanda güçlü örnekler var. 'Kelebek ve Dalgıç', 'Sol Ayağım', 'Lorenzo'nun Yağı', Truffaut filmi 'Vahşi Çocuk', 'Fil Adam', 'Dr. Cligari'nin Muayenehanesi', 'Britanya Hastanesi', 'Melankolinin 3 Odası', 'Persona', 'Yüzyüze', 'Seviyor Sevmiyor', 'Madam Bovary' bunlardan bazıları. Bu örneklerin birçoğunda tıp, hekimlik ya da bir hekim karakteri filmin tam olarak merkezinde bulunabiliyor.

Türk Sineması'nın klasik dönemi olarak tabir edilen Yeşilçam'ın tıp ile ilişki-

sini ise, aslında pek çok konuda olduğu gibi 'yüzeysel' olarak yorumlamak pek de haksızca olmasa gerek. Sinema yazarı İhsan Kabil'in deyimi ile tıp, sinemamızda beylik replik ve sahnelerle geçiştirildi. Türk sinemasının yapım imkânlarıyla ayrıntılara inilmedi, ameliyat sahneleri ya gösterilmedi veya üstünkörü işlendi. Doktor tiplerini genellikle babacan, yardımsever insanlardı. Kötülük yapan, mesleğini kötüye kullanan doktor tipine pek yer verilmedi. Mesut Uçakan'ın 1987'de çektiği TV dizisi 'Kavanozdaki Adam'ı ise burada saygıyla anmakta yarar var. Zira beyin ameliyatını işleyen yapısı, dönemi için oldukça yenilikçi bir yaklaşımdı. Yıllar sonra benzer bir yaklaşımı Mustafa Altıoklar filmi 'Bezza'nın Kadınları'nda görecektik.

1960-1990 arasındaki dönemde onlarca filmde yönetmenlik, bunun bir-

kaç katı yapımda yönetmen yardımcılığı yapan, TRT için çektiği TV filmleri ve dizileri ile döneminin en çalışkan isimlerinden biri olan yönetmen Yücel Çakmaklı ile sinema-tıp ilişkisi üzerine konuştuk. Melodram geleneğimizde tıbbın belli bir yer teşkil ettiğini söyleyen Çakmaklı, 'Yeşilçam'ın hemen her şeyi üstünkörü işlediği' tezine karşı da, psikolojik durumlarda ruh hekimlerine danıştıklarını, karakterlerin yaşlandırılma sahnelerinde plastik cerrahlardan yardım aldıklarını söyledi. İslam tıbbının öncülerinin yaşam öykülerinin ülkemiz ve dünya sinemasınca anlatılması gerektiğine işaret eden Çakmaklı, 'özel hastanelerin yaygınlaşması sonrası hastalık bir 'mal' halini mi alıyor' tartışmasında da tarafını belli etti: "Bence durum böyle değil, zira halen şükür ki sağlık hizmetini ibadet şuuru içinde veren hekimlerimiz var."

“Çok sevdiğim bir efendi hazretlerine gidip danıştım. Meyve soyup ikram ettiği elindeki bıçağı göstererek, “Şimdi elimdeki bu bıçak biri tarafından hasmına saplansa ve adam vefat etse adamı öldüren bıçak mıdır? Diğer taraftan aynı bıçak bir doktor tarafından kullanılsa ve bir hayat kurtarsa o maharet bıçakta mıdır? Hayır, ikisinde de bıçağın ne bir kasti, ne de bir mahareti vardır. Demek ki sinema da böyle bir araçtır. Kullananın niyetine göre elinde şekillenir” dedi ve dua etti.”

Birkaç ay önce bir gazetede yayımlanan bir yazımda ‘Türkiye’de muhafazakâr kesimin ağabey sinemacısı’ ve ‘sinemamızın dervışı’ ifadelerini kullanmıştım sizin için. Bunlar samimi düşüncelerim. Bu coğrafyadaki tevazu dolu yürüyüşünüze bilhassa sinemayı seven biz gençler şahitlik edeceğiz. Bu notu burada düşüştükten sonra ‘coğrafyamızın dervişlerinden’ Yücel Çakmaklı’nın çocukluk yıllarını dinlemek isterim sizden. Yetimliği yaşayarak geçen çocukluk yıllarınızda, köy camisinin fahri imamı dedenizin Ramazan aylarında ikindiden akşama kadar verdiği vaazlardaki Mesnevi’den aktarılan dini hikâyelerin, hayat yolculuğunuzda büyük etkisi olduğunu biliyorum zira.

Ben 1937 yılında Afyonkarahisar’da doğdum. Babam adliyede başkâtipti. 4 kardeşin en büyüğü bendim. Ben 7 yaşındayken babam vefat etti. En küçük kardeşim henüz 40 günlüktü. Dolayısıyla biz aile içinde amcamlar, dayımlar, teyzemler sahiplenilerek büyüdük. Oldukça geniş bir sülalemiz vardı. İlkokul ve ortaokul yıllarımda Afyon’da Çocuk Esirge Kurumu’nun pansiyonunda kaldım. 15 yaşıma gelince oradan ayrılmak zorunda kaldım. Ortaokul sonda Kuleli Askeri Lisesi’nin sınavlarına girdim ve kazandım. Subay olmak için bir kapı açılmışken askeri hastanede gözlerimin ileri derecede bozuk olduğu çıktı ve askeri okula giremedim. Demokrat Partili yıllardı ve liseler 4 yıldan 3 yıla indirilmişti. Annem, Afyon’un bir köyünde imamlık yapan dedemin yanında idi. Yaz tatillerinde ve fırsat buldukça yanlarına gidip geliyordum. Lise yıllarında Afyon’un merkezindeki ata yadigârı bir evde tek başıma kaldım. Okul arkadaşlarım, akrabalarım hep gelip gidip destek oluyorlardı tabi. Okulda Almanca öğretmenimi çok sevmiştim. Beni teşvik etti, İstanbul’a geldim, yazılı imtihanı da kazandım ama sözlü imtihanı geçemedim. İstanbul’da yeni evlenmiş olan teyzemin yanında misafir kaldım. Eniştemin teşviki ile İktisat Fakültesi’ne girdim. Fatih’teki Vakıflar Talebe Yurdu’nda kaldığım o yıllarda hem harçlığımı çıkartmak, hem de ilgilim olduğu için İstanbul Elmadağ’daki ‘Şan Sineması’nda öğleden sonraları hem biletçilik, hem de yer göstericiliği yaptım. Sonra okulun bitmesini beklemeden yedek subay olarak askere gittim. 6 aylık yedek subay eğitiminin ardından Artvin’in Borçka ilçesine gönderildim. Oraya giderken Türk kültürü, sinema sanatı ve İslam dini üzerine kalem almış kaynak eserleri yanımda götürdüm.

Askerlik yılları sinemaya fikri hazırlık dönemi oldu galiba...

Evet, öyle oldu. Askerden döndükten sonra sinemaya ilgilim olduğu için ona yakın bir bölüm olduğunu düşünerek gazetecilik eğitimine başladım. Ardın-

dan Yeni İstanbul Gazetesi’nde sinema kritiklerim ve film yönetmenleri ile uzun röportajlarım yayımlanmaya başladı. Gazetede haftada bir gün sanat sayfası çıkıyordu ve sayfanın editörlüğünü Tarık Buğra üstlenmişti. Bu süreçte beyazperdeye yansıyan görüntülerin yanı sıra, sinemanın kamera arkası dediğimiz kısmını da tanıdım. Birçokları için salt eğlence aracı olan sinemanın, nasıl bir propaganda ya da telkin aracı olabildiğini anladım. Yönetmenler çektikleri filmlerle toplumların hareket kabiliyetlerini belirliyorlardı. Bense hep yazılarımda sanatımızın, sinemamızın milli bir duruşu olması gerektiğini savunuyordum.

“Yeşilçam, Batının toplumsal yapısına uygun filmleri Türk toplumuna dayattı”

Gazete yazılarınızda dönemin Yeşilçam sinemasını nasıl okuyordunuz?

1960 ve 1970’ler sinemasında yalnızca ‘kozmpolit sinema’ adı verilen bir akım yaşamını sürdürebiliyordu. Bu anlayışın özeti, Batının özellikle de Amerika’nın kapitalist zihniyetle ürettikleri filmlerin, ülkemiz sinemasına taklidi, giderek adaptasyonu ve hatta kopyası şeklinde üretilmiş filmlerin üretilmesidir. Batının sosyal yapısına göre şekillenmiş yapımların, çok farklı bir kültür yapısına sahip olan Türk izleyicisine sunulması, hatta dayatılması söz konusuydu. 1960’lı yıllardan itibaren Türk sinemasında yeni bir akım daha etkili olmaya başladı. Bu da sosyalizm fikrinden öne çıkarak adı ‘toplumsal gerçekçilik’ olan akımdı. Bu akımın ilk ürünlerini verdiği yıllar, benim eleştirilerimin ilk kez yayımlandığı yıllardı. Ben tabi ilk günden itibaren, bu akımın da ülkemiz gerçeklerini göz ardı ettiğini ve Batının geçirdiği Marksist evrimin, Türk toplumu ile alakası olmadığını savundum. Çünkü bu akım; feodalite, ağalık gibi kurumlar sanki Türk toplumunda çok önemli bir yer edinmiş ve asıl sorunumuz buymuş gibi gösteriyor, meseleyi çarpıyordu.

O nedenle o dönemin en ünlü yönetmenleri Metin Erksan ve Halit Refiğ'i, Türk halkının gerçeklerini tam olarak yansıtmadıkları için eleştirdim.

Milli Sinema adını da siz mi ortaya attınız?

Evet, ben attım.

Necmettin Erbakan'ın siyasetteki Milli Görüş hareketi ile Milli Sinema'nın isim benzerliği sadece bir tevafuk mu?

Evet, tabi. Ben Afyon'da dedemden dinlediğim dini hikâyelerden ve menkıbelerden yola çıkarak bir sinema yapmayı düşündüm. Bu düşüncenin karşılığı Milli Sinema idi.

Şeyh Efendi'den dua, Karaman Hoca'dan cevaz aldı

Bu düşüncenin hayata geçme aşaması oldukça ilginç hatıralarla dolu. Yönetmen olmak için bir din âliminden fetva aldığınızı duyduğum. Fetva makamı mahrem bir konu, adresini sormayacağım. Ama orada yaşadıklarınızı bizimle paylaşmısınız?

Çok sevdiğim bir efendi hazretlerine gidip danıştım. Bana, bu işi bilip bilmediğimi sordu. Ben de hem teorik, hem de pratik olarak öğrendiğimi anlattım. Elinde bir bıçak vardı ve meyve soyup arada bana da ikram ediyordu. Elindeki bıçağı göstererek, "Şimdi elimdeki bu bıçak biri tarafından hasmına saplansa ve adam vefat etse adamı öldüren bıçak mıdır? Hayır, onu kullanan kişinin niyetiyle cinayet işlenmiştir. Diğer taraftan aynı bıçak bir doktor tarafından kullanılsa ve bir hayat kurtarsa o maharet bıçakta mıdır? Hayır, yine o bıçağı kullanan kişide ve niyetindedir. Demek ki sinema da böyle bir araçtır. Kullananın niyetine göre elinde şekillenir" dedi ve dua etti.

Fıkıhçı Prof. Hayrettin Karaman hocadan da cevaz aldığınızı okudum. Muhafazakâr kesimin, sinema ile arasına ciddi bir mesafe koyduğu o dönemde, Karaman Hoca nasıl yaklaşmıştı size?

Karaman Hoca sadece cevaz vermekle kalmadı, bana önderlik de etti. Elif Film'in kuruluş ve gelişimi aşamasında, işadamlarından bize sermaye bulunması noktasında önemli kapıların açılmasına vesile oldu.

Gazete yazıları ile fikrinsel, 50'ye yakın filmde yapılan yönetmen yardımcılıkları ile teorik altyapısı kurulan Yücel Çakmaklı'nın 'Milli

Sinema'sı ilk örneğini ne zaman verdi?

1968 yılında benim gibi düşünen birkaç arkadaşla birlikte kolları sıvadık. Ve ilk işimiz, Elif Film şirketini kurmamız oldu. 1969'da hem bir ihtiyaç olarak görüldüğü, hem de bizim için bir zemin oluşturması için 'Kâbe Yolları' isimli belgesel filmi çektik. Hacca giderken yanımızda götürdüğümüz filmler ve Arap hükümetinin desteği ile bu film oluştu.

'Kâbe Yolları'ndan daha bir yıl sonra, Şule Yüksel Şenler'in Huzur Sokağı adlı romanını Birleşen Yollar adıyla sinemaya uyarladınız. Hem de Türk sinemasının sultanı Türkan Şoray'ı tesettürlü bir şekilde kamera önüne alarak...

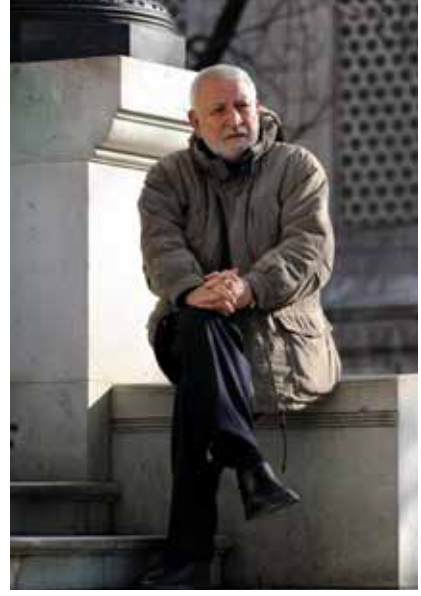
Evet, 1970'lerde star sineması öne çıkıyordu. Bir yapımın başarılı sayılabilmesi ve gişede iyi bir performans yakalayabilmesi için yıldız oyuncular, bir film için olmazsa olmaz bir şarttı. Ben de ilk filmimde o zamana kadar birçok filmde birlikte çalıştığım ve aramızda bir dostluk oluşan Türkan Şoray'a teklif götürdüm. Filmin farklı teması ve oynamasını teklif ettiğim Beyza karakterinin başörtülü olması nedeniyle Türkan Hanım biraz çekindi ilk önce. Ancak daha sonra, kendisi için yeni bir oyunculuk deneyimi olacağı ve sinemayla daha önce sıcak bir bağ kurmamış, dini hassasiyeti olan geniş kitlelerin de böylece sinemaya çekilebileceği yönündeki telkinlerim onu ikna etti.

Bu ilk filmin ardından Kızım Ayşe, Memleketim, Ben Doğarken Ölmüşüm, Oğlum Osman, Çile ve Zehra gibi filmlerin ardından TRT yıllarınız başlıyor?

Evet, 1975 yılında Adalet Partisi, Milli Selamet Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisi'nin iktidar olduğu dönemde TRT'nin başına Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş getirildi. Nevzat Bey, bize TRT'nin imkânlarını açtı ve 15 yıllık TRT döneminde Rasim Özdenören, Necip Fazıl, Turan Oflazoğlu ve Tarık Dursun'un eserlerini, oyun, kısa film ya da uzun metrajlı film olarak televizyona uyarladık. Kuruluş / Osmançık, Küçük Ağa, Hacı Arif Bey, 4. Murat ve gene Bir Adam Yaratmak, bu dönemde TRT için dizi ve film olarak çekildi. Salih Diriklik, Mesut Uçakan, İsmail Güneş ve Osman Sınav gibi isimler ilk ürünlerini bu dönemde verip ilerisi için birer umut kaynağı oldular.

Ya TRT sonrası?

TRT sonrası yapımcı Mehmet Tanrısever ile birlikte çalıştık. Hekimoğlu İsmail'in Minyeli Abdullah isimli romanını film olarak çektik. Film büyük bir

"Melodram geleneğimizde tıp belli bir yer teşkil eder. Verem, bunun tedavisi ve tedavi olamayıp ölen, kavuşamayan sevgililer temaları bol bol işlenmiştir. Kerime Nadir'in 'Hıçkırık' filmi burada aklıma ilk gelen örneklerden biridir. Hülya Koçyiğit'in canlandığı filmin kadın kahramanı orada iyileşemez ve ölür. Gene tıbbın yardımıyla mucizevî iyileşmeler konu edilir. Geçirdiği bir ameliyatın, hatta ani bir kazanın ardından aniden gözü açılan kör adam ya da kadın tiplerini meşhurdur."

başarı yakaladı ve 500 bin kişiyi sinemaya toplayarak büyük bir rekor gerçekleştirdi. Ardından da Minyeli Abdullah-2'yi gerçekleştirdik. Bu dönemde milli değerlere uygun yayın yapan bir kanal kurulması için de çaba gösterdik. TGRT'nin kurulmasıyla TRT'de eksik kalan ve yeni oluşan projelerimiz için kanalla çalışmaya başladık. Kurdoğlu serisini başlatıp Bişri Hafi ve 1994 yılında Kanayan Yara: Bosna isimli filmleri çektik. Bu yapımların ardından, yönetmenlik anlamında somut çalışmalarımız son buldu. Bugüne kadar birçok kanal ya da yapıma danışman olarak yardım ettim.

"Melodram geleneğimizde tıp belli bir yer teşkil eder"

“Bizim gerek müteşebbislerimiz, gerekse bu kurumlarda hizmet veren hekimlerimizin anlayışı ve insana bakışı Batıdaki kadar materyalist değil. Çok şükür ki değil hâlâ daha. İnsana hizmet etmek, Hakk’a hizmet etmektir. Sağlık hizmetini ibadet şuuru içinde veren hekimlerimiz var. Bazı işadamlarımızın buraları bu şuurla kurmuşlardır.”

İzin verirseniz buradan itibaren Türk sinemasının tıp ile ilişkisine değinmek isterim. Ne dersiniz sizce de bir hayli yüzeysel bir ilişkisi yok mu sinemamızın tıp ve sağlık ile. Size gelmeden önce sinema yazarı İhsan Kabil'i aradım. Sinemamızda onun da deyimi ile beylik replik ve sahnelerle tıp adeta geçiştirildi. Ameliyat sahneleri ya gösterilmedi ya da üstünkörü işlendi. Doktor tiplerini genellikle babacan, yardımsever insanlardır. Kötülük yapan, mesleğini kötüye kullanan doktor tipine pek yer verilmez. Türk sinemasında tıp algısı, filmlerdeki tıbbi hatalar, nedenleri ve gene sinemamızın tıp ile ilişkisi/ilişkisizliği” üzerine siz neler düşünüyorsunuz?

Türk sinemasının klasik dönemini temsil eden Yeşilçam'ın ana direği melodramdır. Melodram geleneğimizde tıp belli bir yer teşkil eder. Verem, bunun tedavisi ve tedavi olamayıp ölen, kavuşamayan sevgililer temaları bol bol işlenmiştir. Kerime Nadir'in 'Hiçkırık' filmi

burada aklıma ilk gelen örneklerden biridir. Hülya Koçyiğit'in canlandığı filmin kadın kahramanı orada iyileşmez ve ölür. Şimdilerde veremin yerini kanser aldı. En son 'Babam ve Oğlum', gene 'Sonbahar' filmlerinde bu temalar işlendi. Gene melodram geleneğimizde tıbbın yardımıyla mucizevi iyileşmeler konu edilir. Geçirdiği bir ameliyatın, hatta ani bir kazanın ardından aniden gözü açılan kör adam ya da kadın tiplerini meşhurdur.

Şener Şen'in oynadığı 'Arabesk' filmi burada saygıyla anmakta fayda var. (Kahkahalar)

Evet, körlükten kurtulma meselesi, melodram geleneğimizin en önemli temalarından biridir.

“İslam tıbbının öncüleri ülkemiz ve dünya sinemasınca anlatılmalı”

Ama filmlerimizde tıp unsurları biraz daha öykünün arka planındaki yan temalar olarak dikkat çekiyor. Tıbbın, sağlığın ya da bir doktorun filmin göbeğinde olduğu bir örneğe rastlayamıyoruz galiba...

Öyledir ama bazen de babacan, idealist doktorların filmin ana unsuru olduğunu da görürüz. Benim mesela Tarık Akan ve Filiz Akın'ın oynadıkları 'Memleketim' filmim böyledir. Almanya'da tıp eğitimi alan, geleneklerine sahip çıkan Doktor Mehmet karakterinin; Batı müziği eğitimi almış, değerlerine yabancılaşan bir kızla yaşadığı aşk konu edilir orada. Hatta Mehmet karakterinin Leyla'nın Batı kültürüne hayran olan arkadaşları ile tartıştığı sahne dikkat çekicidir. Mehmet, İslam medeniyetini anlatırken tıp biliminden örnekler verir, medeniyetimiz tıptaki öncülerini anlatır. Burada temas etmişken şunu da ifade etmeliyim: İslam tıbbının öncülerinin hayatlarının ülkemiz ve dünya sinemasınca anlatılması gerekir. Türk, Mısır ve İran sinemaları bu konularla da ilgilenmelidir.

'Çile', 'Zehra', 'Kızım Ayşe' ve 'Bir Adam Yaratmak' adlı filmlerinizi de

tıp ve sağlığa temas etmiş filmler potasında değerlendirilebilir miyiz?

Tabi ki. Hatta 'Çile'de Türker Şoray'ın canlandığı karakter hemşiredir. Gene Yıldız Kenter ve Necla Nazır'ın oynadıkları 'Kızım Ayşe'de kızının doktor olması için büyük fedakârlıklar yapan bir annenin dramı anlatılır.

Şahit olduğunuz kadarıyla soruyorum; senaryolardaki yaralanmalar/hastane sahneleri gibi doğrudan tıbbın alanına giren sahnelerde çekimler sırasında doktorlardan danışmanlık, en azından fikir alınıyor mu? Sizin setinize doktor gelir miydi?

Tabi, muhakkak hekimlere danışılıyor. Psikolojik durumlar ile ilgili ruh hekimlerine de danışılırdı. Doktorları sete davet ederdik. Karakterlerin senaryo icabı yaşlandırılma durumlarında gene plastik cerrahlardan yardım alınmıştır. Şifalı bitkiler, tamamlayıcı tıp ve Lokman Hekim gibi temalar ve karakterler de sinemamızda yer alır.

“Sağlık hizmetini ibadet şuuru içinde veren hekimlerimiz var”

İzin verirseniz buradan itibaren ülkemiz sağlık sistemini sizin nasıl okuduğunuzu anlamaya çalışalım. Bir hasta gözüyle baktığınızda, bugün bir özel hastanenin kapısından içeri girmekle devlet hastanesinin kapısından içeriye girmek arasında, alacağınız hizmeti düşündüğünüzde ne gibi farklar var?

Son 20 yıl içinde sağlık sistemimiz büyük mesafe kat etti. Klasik tabirle, Orta-doğu ve Balkanların en iyi hastaneleri ülkemizde kuruldu. Gurur duyduğumuz hekimlerimiz yetişmiştir. Tedavi için artık Avrupa'ya ABD'ye gitmek yerine tersine oralardaki hastaları ülkemizde ağırlıyoruz. Gene sağlık sisteminin birleştirilmesi ve özel hastanelerin herkeşe neredeyse bedavaya hizmet verir

hale gelmesi büyük gelişmeler. Bu hizmetleri yapanlardan Allah razı olsun.

Hastalığın özel hastanelerin artmasıyla birlikte 'mal' haline gelmesi ile ilgili bir tartışma da var. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz? Özel sektörün sağlık alanında daha etkili ve artan miktarda yer alması bizi 'insani bir erozyona' götürür mü?

Zannetmiyorum. Bu tabii insan unsuruna bağlı. Bizim gerek müteşebbislerimiz, gerekse bu kurumlarda hizmet veren hekimlerimizin anlayışı ve insana bakışı Batıdaki kadar materyalist değil. Çok şükür ki değil hâlâ daha. İnsana hizmet etmek, Hakk'a hizmet etmektir. Sağlık hizmetini ibadet şuuru içinde veren hekimlerimiz var. Bazı işadamlarımızın buraları bu şuurla kurmuşlardır. O bakımdan ben bu alandaki gelişmeleri olumlu buluyorum.

Sizinle birlikte aklıma hep Yunanistanlı usta yönetmen Theodoros Angelopoulos geliyor. Neden Yücel Ağabey de bu yıllarında bir 'Ağlayan Çayır' çekemiyor diye sizler hep bir yanım. Bize miras bırakacağınız, olgunluk çağınızın şahane eseri için halen ümit yok mu?

Son 5-6 yılda Türk Sineması büyük bir atılım içinde. Bir yandan kalitede Batının çitasını yakalayan sinemamız, öte yandan Batı sineması gibi sermayeye aşırı bağımlı hale geldi. Batılı üretim tarzı var ama bunun temeli yok. Halen gerçek işi bu alan yapım şirketlerimiz, kurumlarımız yok. İşadamlarımız da sponsor olarak bu alana pek ilgi göstermiyorlar. Bunlar olmayınca yönetmenler kendi yapacağı filmin de sermayesini oluşturmak mecburiyetinde kalıyor. Bu çok zor. O bakımdan biz film üretemez haldeyiz.

İki kızı da dış hekimi

İki kızınız da dış hekimi. En azından dış sağlığınız garanti altında diyebilir miyiz? (Kahkahalar)

Öyledir. Ben şuurlu olarak onların dış hekimi olmasını istedim. Hanımlar için en güzel mesleklerden biri. Evlendikten sonra ev hanımı oldular ama meslekleri her halükarda ellerindeki altın bileziktir.

Bu röportajın bir yerinde eşinizden söz etmezsek bir şeyler eksik kalır. Sinema adına hiç bir etkinliği kaçırmamaya gayret eden Yücel Çakmaklı'nın, çoğu kez yanı başında gördüğümüz sevgili eşine duydu hürmet ve birliktelik gıpta edilesi bir davranış. Hele de 'eşini yanında

taşıma' noktasında sorunlar yaşayan muhafazakâr kesimin 'bazı' erkekleri için çok da örnek alınması gereken bir davranış galiba ne dersiniz?

Eşiniz adı üstünde hayat arkadaşınızdır, yoldaşınızdır. Ben Artvin-Borçka'da askerliğimi yaptım. Eşimle orada tanıştım. İstanbul'a döndükten sonra evlendik. 5 yılda 50'ye yakın filmde yönetmen yardımcılığı yaptım. Benim gece-gündüz çalıştığım yıllarda çocuklarımın bütün yükünü eşim omuzladı. Şimdi artık film yapamıyoruz ama güncel sinemayı, sinema etkinliklerini takip etmeye çalışıyorum. Benim hanım inançlıdır ve inançlarını yaşamak ister. Tesettürdür, bundan da hiç gocunmaz. Giydiğini kendisine yakıştırır. Ve benimle geldiği her ortama da uyar. Oralarda bir köşeye çekilip oturmaz. Kendisini yetiştirmiştir. Ben zaten böyle olmasını gerektiğini de düşünüyorum.

"Çatışa çatışa bir uzlaşma kültürü kuruyoruz"

Son iki soru. Sanıyorum siz ülkemizde seçimle işbaşına gelen 3 tek parti iktidarını da; Menderes, Özal ve Erdoğan hükümetleri de gördünüz. Sosyolog Şerif Mardin'in 'mahalle baskısı' tezi ve Fazıl Say'ın 'Bu ülkeden gitmek istiyorum' çıkışını da aklınıza getirdiğinizde siz bugünkü Türkiye'yi nasıl görüyorsunuz? Sizce Türkiye nereye gidiyor?

Ben bu konuyu filimlerimde de yoğun olarak işledim. Türk toplumunun tarihi gelişimine baktığınızda Batı toplumlarından farklı olarak keskin sınıf farklılığının olmadığını görürsünüz. Yılmaz Güney filmlerinin de, tüm o ağalık düzenini eleştiren filmlerin de temel yanıışı budur. Toplumumuzda sınıflar değil, gelenek ve modernite çatışmaktadır. Aslında bugün de yaşanmakta olan çatışma buradan kaynaklanmakta. Sahip olduğumuz Selçuklu ve Osmanlı kültürlerinde her türlü hayat tarzının özgürce ve barış içinde yaşadığı, çok dilli ve dinli bir yapı görürüz. Ben bugün artık çatışa çatışa bir uzlaşma kültürünün de kurulduğunu gözlemliyorum. Yeni bir toplumsal sözleşme, yeni bir Anayasa ile birlikte yaşama kültürümüzün yeniden oluşacağını düşünüyorum. Türkiye'nin bulunduğu coğrafyada yeniden lider ülke olabilmesi için içeride iç barışı sağlaması zorunludur.

Seçimleri arkamızda bıraktık. Seçimlerde ortaya çıkan manzarayı siz nasıl okuyorsunuz?

Aynı şekilde değerlendiriyorum. Medya iki kutuplu yaşam konusunu çok abarttı. 'Bizim hayat tarzımız değişecek' korku-

Yücel Çakmaklı

1937, Afyon doğumlu Yücel Çakmaklı, İstanbul Üniversitesi, Gazetecilik Bölümü mezundur.

1963 yılında Yeni İstanbul Gazetesi'nde Tarık Buğra'nın yönettiği sayfada sinema yazıları yazmaya başladı. Erman Film Stüdyoları'nda yönetmen yardımcısı olarak çalıştı. 1968'e dek 50 kadar filmde Dr. Arşevir Alınak, Osman Seden, Orhan Aksoy gibi yönetmenlere yardımcılık yaptı. İlk filmi Kâbe Yolları'nı yönetti. 1969'da Elif Film şirketini kurdu. Milli sinema olarak adlandırılan akıma dayalı filmler çekti. 1972 yılında Türk Sineması çekilen 299 filmle bir rekor kırarken 'Milli Sinema'nın kuramcısı Yücel Çakmaklı, yürüyüşünü 'Çile' ve 'Zehra'yla sürdürdü. Kızım Ayşe (1974), Birleşen Yollar (1970), Oğlum Osman (1973), Ben Doğarken Ölmüşüm (1973) ve Memleketim (1974) döneminin önemli filmlerindendir. 1975-1990 arası TRT bünyesinde çalışmalarına devam etti. Kısa hikâyelerden TV filmleri yaptı. 1978'de Prag'da televizyon filmleri arasında ödül alan ilk yapım olan "Çok Sesli Bir Ölüm" ve "Çözülme" bu tarz çalışmalardır (Rasim Özdenören'in Hikâyeleri). Tarık Dursun K.'dan Deniz'in Kanı, Tarık Buğra'dan Küçük Ağa ve Kuruluş gibi, roman uyarlamalarından TV dizileri gerçekleştirdi. Necip Fazıl Kısakürek'in Bir Adam Yaratmak ve Turan Oflazoğlu'nun 4. Murad'ı gibi tiyatro eserlerinden TV oyunları yaptı. Müzik odaklı drama olarak Hacı Arif Bey'in hayat hikâyesi ve bir Rumeli türküsünden yola çıkarak çektiği Aliş'le Zeynep sayılabilir. En son TRT için 'Cumbadan Rumbaya' (2005) isimli TV dizisinin yönetmenliğini ve Hz. Mevlana'nın doğumunun 800. yılına atfen çekilen 'Dinle Neyden' (2008) adlı Türk-Fransız ortak yapımının süpervizörlüğünü yapmıştır. 10 Temmuz 2008'de TBMM tarafından 'Devlet Üstün Hizmet Madalyası'na layık görülen Çakmaklı'ya 19 Ekim 2008'de TC Kültür Bakanlığı tarafından sinemadaki 50 yıllık hizmetleri dolayısıyla 'Emek Ödülü' verilmiştir. Geçen yıl Türkiye Yazarlar Birliği'nce 'Üstün Hizmet' ödülüne de layık görülen Çakmaklı, geçtiğimiz Ocak ayında sinemacıların Cumhurbaşkanlığı Köşkü'nde açıldığı Çankaya Sofrası'nın katılımcıları arasında yer aldı. Aynı günlerde sanatta 50. yılı çeşitli etkinliklerle kutlanan Çakmaklı, evli ve iki kız, bir erkek çocuğu babasıdır.